

การออกแบบลวดลาย : การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ของช่างเครื่องเงินอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ดุรงค์ฤทธิ์ เอกวงษา^{*}

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินของช่างเครื่องเงิน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการออกแบบลวดลายของช่างเครื่องเงิน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ประชากรในการศึกษาเป็นช่างเครื่องเงินที่ประกอบอาชีพทำเครื่องประดับเงิน และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในเขตอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview guide) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การตีความข้อมูล (interpretation) แล้วหาข้อสรุปและนำเสนอด้วยการบรรยายตามประเด็นที่ศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินของช่างเครื่องเงิน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ แบ่งวิธีการออกแบบลวดลายได้เป็น 2 วิธี คือ วิธีการสลักลวดลายหรือกดให้เกิดลวดลาย และวิธีการประดับตกแต่งให้เกิดลวดลาย มีการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงิน 2 รูปแบบ คือ การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินแบบประเก๋อม และการออกแบบลวดลายเครื่องเงินแบบตะเกาว์

การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินแบบประเก๋อมและแบบตะเกาว์ แบ่งตามลักษณะลวดลายการออกแบบได้ 3 ลักษณะ คือ (1) การออกแบบลวดลายโดยอาศัยแนวคิดจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในธรรมชาติ (2) การออกแบบลวดลายเรขาคณิต เป็นการจัดวงองค์ประกอบของเส้น จุด วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ลงบนพื้นผิวภายนอกของเครื่องประดับเงิน แสดงลักษณะการตัดกันและความกลมกลืนกันของลวดลาย (3) การออกแบบตามจินตนาการของช่างเครื่องเงิน การออกแบบเครื่องประดับเงินแบบตะเกาว์ ปัจจุบันได้มีการออกแบบเพิ่ม จำนวน 2 ลวดลาย คือ (1) ลวดลายดอก รังหอก 3 ชั้น (2) ลวดลายดอกพริก คุณค่าและความสำคัญของการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินในอดีตและปัจจุบัน มีคุณค่าและความสำคัญแยกได้ 3 ด้าน คือ คุณค่าและความสำคัญด้านศิลปะ คุณค่าและความสำคัญทางเศรษฐกิจ คุณค่าและความสำคัญทางสังคม

การออกแบบลวดลายและการถ่ายทอดภูมิปัญญาการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินในอดีตและปัจจุบัน มีขั้นตอนการออกแบบลวดลายและการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่คล้ายคลึงกัน

คำสำคัญ : การออกแบบลวดลาย, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ช่างเครื่องเงิน

^{*} อาจารย์ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
โทร. 081-669-4823 อีเมลล์ : durongritt2513@hotmail.com

Pattern Design: the Handing Down of Local Wisdom of the Silversmiths in Khwaosinarin District

Durongrit Ekwongsa *

Abstract

The purposes of this research were to study the art of engraving the silver jewelry; and to see how the local wisdom of this art was handed down from generation to generation of the silversmiths in Khwaosinarin District, Surin Province. The populations of this study were the silversmiths in the past and at the present of the district. The samples, drawn by means of the purposive sampling, were the thirteen silversmiths. The tools used in collecting the data were the Structured Interview Guide Scripts. Data analysis was done by means of content analysis, data interpretation, and conclusion. The points of the study, then, were presented through descriptions.

It was found that there were two methods of producing the silver jewelry; to engrave, and to ornament. There were two patterns of design; the design pattern for beads, and the design pattern for earrings.

The design patterns for beads and earrings can be divided into three types: (1) the design pattern derived from the natural products, (2) the geometric design of a line, a point, a circle, a triangle, a rectangle engraved on the surface of the silver jewelry to show the contrast as well as the harmony of the patterns, (3) the design patterns derived from the spontaneous outflow of the powerful feeling of the silversmiths themselves. At the present, there are two more design patterns for earrings; (1) the pattern derived from the meadow flowers in triple piles, and (2) the pattern derived from the bird pepper flowers. The values and the significance of designing the patterns of the silver jewelry, both in the past and at the present can be considered into three different dimensions; art values, economic values, and social values.

The pattern designing of the silver jewelry and the way to hand down this art of the silversmiths in Khwaosinarin District both in the past and at the present had similar steps of implementation.

Keyword: Pattern Design, Local Wisdom, Silvesmiths

---

* Lecturer, Department of Industrial Design, Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University.
Tel. 081-669-4823 Email : durongritt2513@hotmail.com